

U 80/2018 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om underhandlingar om ett övergripande samarbetsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsländer, å ena sidan, och republiken Azerbajdzjan, å andra sidan

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen en promemoria om underhandlingarna om ett övergripande samarbetsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsländer, å ena sidan, och republiken Azerbajdzjan, å andra sidan.

Helsingfors 23 augusti 2018

Utrikesminister Timo Soini

Enhetschef Päivi Peltokoski

UTRIKESMINISTERIET

PROMEMORIA
18.6.2018

OM UNDERHANDLINGAR OM ETT ÖVERGRIPANDE SAMARBETSAVTAL MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH DESS MEDLEMSLÄNDER, Å ENA SIDAN, OCH REPUBLIKEN AZERBAJDZJAN, Å ANDRA SIDAN

1 Bakgrund

Europeiska unionens (EU) utrikesråd gav 14.11.2016 kommissionen och en hög representant i uppdrag att inleda förhandlingar om utarbetande av ett nytt övergripande samarbetsavtal med republiken Azerbajdzjan.

Relationerna mellan Europeiska unionen och Azerbajdzjan baserar sig på ett partnerskaps- och samarbetsavtal (Partnership and Cooperation Agreement PCA, FördrS 75/1999) som trädde i kraft i juli 1999.

EU:s och Azerbajdzjans bilaterala relationer har långtgående utvecklats utifrån PCA-avtalet. Azerbajdzjan omfattades 2004 av EU:s grannskapspolitik och 2006 antogs handlingsprogrammet för grannskapspolitiken mellan EU och Azerbajdzjan. Tillsammans med andra länder i södra Kaukasien omfattades Azerbajdzjan 2009 av den östliga partnerskapspolitiken.

I december 2013 undertecknades ett partnerskap för rörlighet mellan EU och Azerbajdzjan och sommaren 2014 protokollet över Azerbajdzjans medverkan i EU:s program och byråer. Avtalet om förenklat viseringsförfarande mellan EU och Azerbajdzjan har varit i kraft sedan 2014.

Syftet med det nya övergripande samarbetsavtalet är att ersätta partner- och samarbetsavtalet mellan EU och Azerbajdzjan utan att ändå vara ett associeringsavtal.

2 Avtalsförhandlingar och behandling i EU

Förhandlingarna om ett övergripande samarbetsavtal inleddes 6.2.2017. Det har förts totalt fem förhandlingsrundor och Europeiska utrikestjänsten (EUH) uppskattar att förhandlingarna fortsätter åtminstone till utgången av 2018. Det förhandlas separat om avdelningen om handel (IV) i avtalet. Hittills har det förts två förhandlingsrundor om handelsavdelningen, varav den senaste genomfördes i september 2017.

Förhandlingarna har fortskridit väl med undantag av några svåra frågor.

Parterna har nästan uppnått samförstånd om de allmänna principerna, målen och samarbetsområdena liksom om hänvisningarna till de mänskliga rättigheterna. Avtalsförhandlingarna fortsätter om konflikten i Nagorno-Karabach, förhindrande av spridningen av massförstörelse- och handeldvapen, cybersäkerhet, rörelse och verksamhet mot terrorism. Bland sektorsandelarna har preliminärt godkänts avdelningarna om miljön, industriellt och företagssamarbete, trafik, vetenskap, forskning och innovation, kultur, ungdom, utbildning, idrott, turism, sysselsättning och socialisering, konsumentskydd och bolagsrätt. Bland förhandlingsområdena är avdelningarna om finansieringssamarbete, bekämpning av bedrägeri, medborgarsamhället, energi, klimat, lantbruk och hälsa fortfarande öppna.

Förhandlingarna kring avdelningen om handel i avtalet har fortskridit väl men långsamt. Det har förts textbaserade förhandlingar om närapå alla avdelningar. Inom några förhandlingsområden har det redan uppnåtts samförstånd om det grundläggande innehållet.

EU:s ställningstaganden har beretts i rådets arbetsgrupper bland vilka rådets arbetsgrupp för Östeuropa och Centralasien (Coest) har en samordnande roll. Rådets handelspolitiska kommitté (Trade Policy Committee TPC) samordnar förhandlingarna kring avdelningen om handel.

3 Nationell behandling av ärendet

Utrikesministeriet har behandlat ärendet i samarbete med övriga sektorsministerier. U-skrivelsen har behandlats i sektionen för yttre förbindelser och i handelspolitiska sektionen 18–25.6.2018 enligt skriftligt förfarande.

Riksdagen underrättades om förhandlingsmandatet i E-skrivelsen E 96/2016 rd daterad 10.10.2016. Stora utskottet ansåg, i enlighet med utrikesutskottets uppfattning, att skrivelsen inte föranleder åtgärder. Dessutom har riksdagen informerats genom det kompletterande E-brevet EJ 35/2017 rd daterat 5.10.2017. Sakkunniga hördes i utgående från det kompletterande E-brevet i utrikesutskottet 8.2.2018.

4 Rättslig grund enligt EU-rätten

Avtalets materiella rättsliga grund kan fastställas exakt först då avtalet ska undertecknas, när den slutliga avtalstexten är klar, men preliminärt bedömer statsrådet att den eventuella materiella rättsliga grunden åtminstone kunde vara artikel 207 FEUF om gemensam handelspolitik och artikel 209 FEUF om utvecklingssamarbete.

Enligt statsrådets preliminära bedömning kommer avtalet att innehålla enskilda frågor som omfattas av den delade behörigheten. Avtalet kommer följaktligen sannolikt att vara ett blandat avtal som förutsätter medlemsstaternas godkännande. Beslutet om att underteckna och sluta avtalet på unionens vägnar fattas med kvalificerad majoritet i rådet. Rådets beslut om att underteckna avtalet kräver inte samråd med Europaparlamentet eller godkännande av parlamentet. Rådets beslut om att sluta avtalet kräver dock parlamentets godkännande. Parlamentet informeras i alla skeden av förfarandet enligt artikel 218.10 i EUF-fördraget. Förfarandets rättsliga grund är artikel 218 i EUF-fördraget.

5 Huvudsakligt innehåll

Avtalets inledning

Grunden för avtalet är parternas vilja att stärka principerna i partnerskaps- och samarbetsavtalet och främja nära samarbete som baserar sig på partnerskap inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken och det östliga partnerskapet och samarbetsavtalet.

Avtalsparterna förbinder sig att respektera FN:s stadga, FN:s människorättsdeklaration, den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter och principerna i slutdokumentet från OSSE 1975 i Helsingfors. Avtalsparterna förbinder sig också att respektera varandras självständighet, suveränitet, regionala integritet och okränkbarhet av gränser. Avtalsparterna har förbundit sig till de grundläggande friheterna och mänskliga rättigheterna, demokratiska principer, rättsstaten och god förvaltningssed. Förhandlingar pågår fortfarande om frågor i anslutning till konflikten om Nagorno-Karabach.

Parterna förbinder sig till ett strategiskt energisamarbete som innefattar den Södra gaskorridoren. Parterna förbinder sig också till att utveckla rörligheten och avtal om förenklade viseringsförfaranden och återtagandeavtal mellan parterna.

Avtalsparternas partnerskap konstateras för sin del främja säkerheten, stabiliteten och utvecklingen i södra Kaukasien och Europa och parternas regionala roll. Avtalsparterna stärker den politiska dialogen och förbinder sig till att främja internationell fred och säkerhet samt fredliga lösningar på konflikter.

Syftet med avtalet är att utvidga det politiska och ekonomiska samarbetet mellan EU och Azerbajdzjan utgående från jämlikhet, gemensamma värderingar och gemensamma intressen. Avtalsparterna förbinder sig till att främja den politiska, hållbara, socioekonomiska och institutionella utvecklingen och samarbetet inom de i avtalet bestämda områdena.

Avtalsparterna förstärker sina ekonomiska relationer i enlighet med principerna om fri marknadsekonomi, utvecklar handeln och investeringarna mellan parterna samt utvecklar tydliga, transparenta, icke-diskriminerande och förutsägbara regler till stöd för hanteringen av handeln och investeringarna och stöder Azerbajdzjans deltagande i Världens handelsorganisation, WHI. Samtidigt förbinder sig parterna till hållbar utveckling, naturskydd och verksamhet för att bekämpa klimatförändringen i enlighet med klimatavtalet från Paris.

Avdelning I: Syften, grund och samarbetsområden

Avdelningens artiklar har skrivits allmängiltigt och för publicering. Deras syfte är att erbjuda en allmän ram för samarbetet på konkret nivå.

Avtalets viktigaste mål anknyter till skapandet av en rättslig samarbetsram för ett fördjupat samarbete, respekt för principer och normer i enlighet med internationell rätt, stöd för regional och internationell fred och stabilitet, utveckling av det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet, stöd för en politisk, socioekonomisk och institutionell ram, respekt för demokratiska principer, rättsstaten och respekt för god förvaltning, mänskliga rättigheter och de grundläggande rättigheterna och stärkande av samarbetet i anknytning till dessa, utveckling av samarbetet inom det rättsliga området, frihets- och säkerhetsområdet inbegripet rörlighet, flyttrörelse, gränsbevakning och stärkande av kontakterna mellan människor, för främjande av kulturell mångfald, tolerans och dialog mellan kulturerna, utveckling av säkerheten och hållbarheten av energileveranser samt utveckling av parternas handels- och investeringsförhållanden i enlighet med principerna om fri marknadsekonomi.

Målen förverkligas genom dialog, ömsesidigt förtroende, jämlika partner och enligt andan i Förenade Nationernas stadga och slutdokumentet från KSSE i Helsingfors.

Parternas interna och internationella politik präglas av respekt för principer för demokrati och rättsstaten, mänskliga rättigheter i enlighet med deklarationen om mänskliga rättigheter och andra relevanta internationella människorättsinstrument. Parterna förstärker sitt engagemang till principerna om fri marknadsekonomi, hållbar utveckling och effektivt samarbete inom ramen för regionala och mångfacetterade organisationer. Parterna stärker sitt engagemang till bekämpning av terrorism, transnationell organiserad brottslighet och korruption samt spridningen av massförstörelsevapen.

Inom ramen för avtalet kommer samarbetet bland annat i fråga om säkerhet och stabilitet på regional och internationell nivå, mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstaten och god förvaltning, rättigheter, frihet och trygghet för ekonomiskt och socialt samarbete och för hållbar utveckling, handel och investeringar, trafik och förbindelser, energisäkerheten, energieffektivite-

ten och förnybara energikällor, miljön, klimatförändringen, förbindelser mellan människor, hälsa, utbildning, ungdomar, vetenskap och forskning, kultur, dialogen mellan kulturer och kulturell mångfald samt ekonomiskt samarbete och hjälp.

Avdelning II: Politisk dialog och samarbete inom utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik

Syftet med artiklarna i avdelningen är att skapa en allmän ram för konkret samarbete som delvis redan pågår.

Målsättningen för den politiska dialogen är att utveckla dialogen i frågor kring utrikes- och säkerhetspolitiken och söka möjligheter för en utvidgning av samarbetet, främja internationell stabilitet och säkerhet i enlighet med principerna för internationell rätt, stärka samarbetet och dialogen för internationell fred, säkerhet, stabilitet, försvar och krishantering med beaktande av globala utmaningar och hot, stärka samarbetet i kampen mot spridning av massförstörelsevapen och laglig vapenhandel, stärka respekten för demokratiska principer, rättsstaten och god förvaltning, mänskliga rättigheter och grundläggande rättigheter, framhäva respekten för principer och normer för internationell rätt, särskilt i enlighet med FN:s stadga och slutdokumenten från Helsingfors samt stöda regionalt samarbete och goda grannrelationer i den utsträckning det är möjligt.

Samarbetet och dialogen inom utrikes- och säkerhetspolitiken kommer att intensifieras, särskilt i anslutning till förebyggande av konflikter, krishantering, riskhantering, regional stabilitet, vapennedrustning, vapenövervakning och exportövervakning. Samarbetet baserar sig på gemensamma värderingar och gemensamma intressen, genomslagskraft eftersträvas genom utnyttjande av bilaterala, regionala och internationella forum. Parterna delar erfarenheter, deltar i gemensamma träningsprogram, utreder Azerbajdzjans möjligheter att delta i EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetsprogram, övningar och missioner samt diskuterar militär-tekniskt samarbete i syfte att stärka den internationella säkerheten.

Avtalsparterna stärker sitt engagemang för att bestraffa de allra grövsta brotten och för effektiv åtalprövning antingen på nationell eller internationell nivå. Parterna förbinder till ett nära samarbete för att förebygga folkmord, brott mot mänskligheten och krigsbrott genom utnyttjande av bilaterala och multilaterala ramar.

Samarbetet i anslutning till förebyggande av konflikter och krishantering intensifieras särskilt med tanke på Azerbajdzjans eventuella medverkan i av EU genomförda civila och militära krishanteringsoperationer, övningar och utbildning utifrån prövning från fall till fall.

Samarbetet intensifieras i syfte att främja den regionala stabiliteten och säkerheten samt det regionala samarbetet, goda grannrelationer och hållbar utveckling i enlighet med de ovan nämnda internationella principerna.

Avtalsparterna samarbetar mot spridning av massförstörelsevapen och deras bärare i enlighet med internationella avtal om avrustning och icke-spridning samt andra relevanta internationella skyldigheter, inklusive Förenta Nationernas säkerhetsråds resolution 1540.

Avtalsparterna iakttar förpliktelser som hänför sig till internationella avtal och FN:s säkerhetsråds resolutioner i syfte att bekämpa olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen samt ammunition som används i dem och verkställer dessa till fullo.

Förhandlingarna om massförstörelse- och handeldvapen samt cybersäkerhet fortsätter.

Avdelning III: Mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstat och god förvaltning

Parterna förbinder sig till att stärka sitt samarbete för att förstärka de demokratiska institutionerna, främja och trygga mänskliga rättigheter, grundläggande friheter och demokrati och för att förankra rättsstatsprincipen och god förvaltning.

Samarbetet omfattar bland annat straffrättsliga mål och processrättsliga garantier gällande offer, tolerans och icke-diskriminering, interkulturell dialog, utveckling av institutioner, lagtillsyn och rättsskipning, rättsväsendets oberoende, neutralitet, kvalitet och effektivitet, tillgång på rättvisa och rättvis rättegång som Europakonventionen om mänskliga rättigheter garanterar, bekämpning av korruption, förstärkande av respekten för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter och ett fritt, demokratiskt och självständigt medborgarsamhälle och förstärkande av medierna, inklusive internet för att kunna delta i den politiska, socioekonomiska och institutionella utvecklingen.

Dialogen om utveckling och etablering av stabila och effektiva demokratiska institutioner, fortsatt förnyelse av den offentliga förvaltningen och utvecklingen av en ansvarsfull, effektiv, öppen och professionell tjänstemannakår intensifieras.

EU har dessutom som mål att stärka den preliminärt överenskomna artikeln om mänskliga rättigheter.

Avdelning IV: Rätt, frihet och säkerhet

När det gäller främjande av fri rörelse förbinder sig parterna till att verkställa återtagandeaftalet (1.9.2014) mellan EU och Azerbajdzjan och avtalet mellan EU och Azerbajdzjan om förenklat utfärdande av viseringar (1.9.2014). Parterna kan i framtiden när villkoren uppfylls och en väl kontrollerad och säker migrationsrörelse äger rum bedöma om en dialog om visumfrihet ska inledas.

Avtalsparterna samarbetar för att förebygga och bekämpa korruption och annan olaglig verksamhet i enlighet med relevanta internationella standarder. Samarbete bedrivs också när det gäller att förhindra och bekämpa terrorism med respekt för principerna gällande internationell rätt och mänskliga rättigheter. Samarbete bedrivs även för att förebygga och bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism, bland annat genom utbyte av information inom ramen för den relevanta lagstiftningen och genom att effektivt verkställa Arbetsgruppen för finansiella åtgärders (Financial Action Task Force, FATF) standarder.

Förhandlingarna om registreringar i anslutning till mobilitet och verksamhet mot terror fortsätter.

Parterna förbinder sig till samarbete för att hantera migration och asylärenden och i fråga om dokumentssäkerhet samt för att bekämpa organiserad brottslighet inklusive smuggling av in- och utvandrare och människohandel genom informationsutbyte, utbyte av bästa praxis, utbildning, tekniskt bistånd och förbättrad beredskap. Befintliga kanaler för laglig migration utvecklas.

Samarbete bedrivs för att bekämpa olaglig narkotika, inklusive förstärkande av strukturer som ansvarar för bekämpning av olaglig narkotika, minskning av utbudet och smuglingen av olaglig narkotika samt efterfrågan och genom att stärka möjligheterna att klara av hälsorelaterade och sociala följder av narkotikamissbruk. Kontrollen och bekämpningen när det gäller överföringen av narkotikaprekursorer i fel användning och användningen av ämnen i olaglig tillverkning av psykotropiska ämnen intensifieras. I syfte att uppnå dessa mål utbyter parterna information utgående från Europarådets och FN:s konventioner.

Parterna förbinder sig till att samarbeta i civil- och straffrättsliga ärenden och till fullt utnyttja ändamålsenliga internationella multilaterala och bilaterala instrument, inklusive konventionerna från Haagkonferensen för internationell privaträtt för det internationella rättsliga samarbetet och internationell rättskipning samt barnskyddet. Parterna intensifierar det rättsliga samarbetet i brottsärenden, med stöd av relevanta multilaterala avtal om ömsesidig rättshjälp och utvisning, inklusive Förenta Nationernas och Europarådets konventioner och med hjälp av ett intensivare samarbete med det Europeiska organet för förstärkning av samarbetet på det rättsliga området (Eurojust).

Samarbete bedrivs i syfte att säkerställa högklassigt skydd av personuppgifter med beaktande av europeiska och internationella rättsliga instrument och standarder.

Azerbajdzjan godkänner att en EU-medborgare vars medlemsstat inte har en bestående beskickning i landet som kan tillhandahålla konsulärt skydd kan få skydd av diplomat- eller konsulatmyndigheterna för ett annat EU-land som är representerat i landet under samma förutsättningar som EU-medlemsstatens egna medborgare.

Avdelning V: Handel och investeringar

Handelsandelen i avtalet som ska förhandlas ska omfatta handelns viktiga delområden som till exempel varuhandel, tullsamarbete och underlättande av handel, tekniska handelshinder, hälso- och växtskyddsåtgärder, industriella rättigheter och upphovsrätt inklusive geografiska märkningar, konkurrens, offentlig upphandling, handel och hållbar utveckling, energi, tjänster och etablering, löpande avgifter och kapitalrörelser och lösning av tvister mellan stater.

I förhandlingarna har alla förhandlingsområden behandlats. Parterna har preliminärt uppnått samförstånd om substansen i några kapitel. Förhandlingarna baserar sig delvis på bestämmelser om handel i det giltiga PCA-avtalet och fokuserar närmast på en uppdatering av bestämmelserna i PCA-avtalet. I avtalsförhandlingarna framhävs utvecklingen av Azerbajdzjans af-färsmiljö.

Azerbajdzjan är inte ännu medlem av Världshandelsorganisationen WTO. Strävan är att i avdelningen om handel innefatta så många väsentliga WTO-bestämmelser och principer som möjligt och så ytterligare förbinda Azerbajdzjan till internationella standarder inom olika områden.

6 Undertecknande och provisorisk tillämpning av avtalet samt ikraftträdande

Eftersom förhandlingarna pågår är tidpunkten för undertecknande inte känd. Tillsvi-dare har det inte heller förhandlats om en eventuell provisorisk tillämpning av avtalet. Parterna har emellertid uppnått samförstånd om avtalets ikraftträdelsebestämmelser enligt vilka avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månad som följer efter den dag då alla avtalsparter meddelat varandra att de godkänt avtalet enligt sina författningar.

7 Ekonomiska och övriga konsekvenser

Avtalets ekonomiska konsekvenser

I detta skede är det svårt att bedöma vilka ekonomiska följder avtalet kommer att få för handel och investeringar eftersom det exakta avtalsinnehållet fortfarande är öppet. Allmänt starkare handels- och investeringsförpliktelser och Azerbajdzjans förbundenhet till väsentliga WTO-principer förväntas skapa ett stabilare och öppnare företagsklimat i Azerbajdzjan.

Finlands handel med Azerbajdzjan har varit småskalig. Varuexporten 2017 hade ett värde på 12,1 miljoner euro. De viktigaste exportvarorna var mjölk och mejeriprodukter, järn- och stål-föremål, elmaskiner och elektriska apparater, kärnreaktorer, ångpannor, maskiner och mekaniska anordningar. Varuimportens värde uppgick till 1,5 miljoner euro. Till de viktigaste importprodukterna hörde överenskomna textilvaror, produkter tillverkade av växter, frukt och nötter, ätbara frukter och nötter. Tjänster exporterades 2016 för 9 miljoner euro och importerades för ca en miljon euro.

Avtalets övriga konsekvenser

Det övergripande samarbetsavtalet kommer att ersätta det gällande PCA-avtalet mellan EU och Azerbajdzjan. Avtalet som nu förhandlas fram är en fortsättning på utvecklingen av relationerna mellan EU och Azerbajdzjan. Avtalet förstärker och fördjupar ytterligare parternas engagemang för att utveckla samarbetet. Avtalet kommer att bilda en ny institutionell grund utgående från vilken samarbetet och relationen mellan EU och Azerbajdzjan ska bedrivas och utvecklas.

Avtalet omfattar politiska delar som stöder Azerbajdzjans utveckling till en demokratisk rättsstat, tillgodoser de mänskliga rättigheterna och en hållbar utveckling. De säkerhetspolitiska artiklarna stöder även Finlands och EU:s säkerhet. Genom avtalet kan en unionsmedborgare vars medlemsstat inte har en bestående beskickning i landet som kan tillhandahålla konsulärt skydd få skydd av diplomat- eller konsulatmyndigheterna för ett annat EU-land som är representerat i landet under samma förutsättningar som EU-medlemsstatens egna medborgare.

Avtalet bedöms inte ha betydande direkta konsekvenser för samhället, miljön eller för myndigheternas verksamhet.

8 Förhållande till Finlands lagstiftning

Avtalet är ett så kallat blandat avtal som innehåller bestämmelser som hör till både unionens och medlemsstaternas kompetensområde. Det slutgiltiga beslutet om huruvida EU sluter ett unionsavtal eller ett blandat avtal fattas dock på basis av den färdiga avtalstexten.

I detta förhandlingsskede kan det inte uttömmande fastslås vilka sektorer som kommer att ingå i avtalet och hur dessa kommer att påverka lagstiftningen. Förrän avtalsbestämmelserna specificerats kan det inte sägas med säkerhet huruvida de enbart liknar deklARATIONER eller huruvida de är mer omfattande än enbart en förpliktelse att samarbeta. I förhandlingarna har det inte slutgiltigt avtalats om de bestämmelser som ska utgöra väsentliga delar av avtalet eller en sanktionsmekanism för dem. Sådana bestämmelser hör till området för lagstiftning på grund av den bindande verkan som nämns i grundlagsutskottets utlåtande 31/2001 rd.

Avtalsbestämmelsernas relation till finländsk lagstiftning utvärderas närmare när det slutliga avtalet är klart.

9 Ålands ställning

Beroende av det slutliga avtalsinnehållet bedömer statsrådet preliminärt att i avtalet kan ingå områden som enligt självstyrelselagen för Åland (1441/1991) tillhör landskapets behörighet. Avtalsbestämmelsernas relation till Ålands behörighet utvärderas närmare när det slutliga avtalet är klart.

10 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser att avtalet som förhandlas är ett viktigt steg för att föra Europeiska unionen och Azerbajdzjan närmare varandra och understöder att ett övergripande samarbetsavtal ingås med Azerbajdzjan.

Statsrådet anser att avtalet som förhandlas är ett viktigt instrument för att främja reformer och utveckling i Azerbajdzjan. Statsrådet anser det också viktigt att avtalsförhandlingarna strävar efter att påverka utvecklingen av företagsklimatet och förbättringen av rättssäkerheten i Azerbajdzjan, vilket kan främja det ekonomiska och handelssamarbetet med Azerbajdzjan.

Statsrådet lyfter fram betydelsen av de standardfraser som inkluderas i samarbetsavtal med alla stater. Dessa handlar om mänskliga rättigheter, internationella brottmålsdomstolen (ICC), handeld- och lätta vapen (SALW), kamp mot terrorism och hinder för spridning av massförstörelsevapen (WMD). Finland anser det vara viktigt att det slutliga avtalet omfattar en förhandlings- och sanktionsmekanism enligt allmän EU-praxis.